

Plaatsonafhankelijk werk en de RI&E Buiten de deur,

Werk in 2018 is niet hetzelfde als werk in 1998. Maatschappelijke en technologische veranderingen maken werk op andere plekken steeds gebruikelijker. Moet een werkgever daar ook een RI&E voor maken?

tekst Wendela Hoofman, Bonny de Vries en Jan Harmen Kwantes

binnen de wet

Het antwoord op deze vraag is een volmondig ja! Alle regels uit de Arbowet zijn ook voor werknemers die plaatsafhankelijk werken van toepassing. Dus ook de regels die betrekking hebben op bijvoorbeeld het arbobeleid of voorlichting en onderricht. Voor medewerkers die een deel van hun werktijd thuis werken moet de werkgever dus een RI&E en een plan van aanpak maken. Wel zijn er voor plaatsafhankelijk werkende medewerkers minder concrete regels uit het Arbobesluit van toepassing dan voor medewerkers die werken op de werkplek bij de werkgever.

Plaatsafhankelijk wanneer?

Niet iedereen die even een paar uur thuis werkt is meteen plaatsafhankelijk aan het werk. Het Arbobesluit heeft het over plaatsafhankelijk werk als de werknemer de arbeid verricht “in een woning of op een andere door die werknemer gekozen plaats buiten het bedrijf of de inrichting, die niet de arbeidsplaats van de werkgever is” (art. 1.43 Arbobesluit). Het kan daarbij gaan om een paar uur in de week tot meerdere dagen per week. De werkgever moet een werknemer daarvoor expliciet toestemming geven. Het is verstandig om de afspraken hierover schriftelijk vast te leggen, bijvoorbeeld in de arbeidsovereenkomst. Het op eigen initiatief in de avonden of weekeinden nog wat werk thuis verrichten valt daarmee niet onder het begrip ‘plaatsafhankelijk werk’.

Plaatsafhankelijk wie?

De Arbowetgeving is van toepassing op werknemers (inclusief ambtenaren), maar ook op uitzendkrachten en stagiairs. Daarbij is het inlenende bedrijf verantwoordelijk voor de uitzendkracht en de stagiair en dus niet het uitzendbureau respectievelijk de school.

Al deze werknemers kunnen plaatsafhankelijk werken. Zodra ze dit gaan doen, is hun (inlenende) werkgever verplicht zich te houden aan de wettelijke voorschriften over plaatsafhankelijk werk in het Arbobesluit. Deze voorschriften gelden niet voor werknemers die (ver)bouwactiviteiten verrichten aan een woning of verplegende, verzorgende en huishoudelijke hulp verlenen aan personen. Deze bouw- en zorgverlenende activiteiten worden niet gezien als plaatsafhankelijk werk; de werkgevers in de bouw en in de (wijk)zorg moeten dus wél voldoen aan alle eisen uit het Arbobesluit. »

Hoofdstuk uit Arbobesluit	Onderwerpen	Exacte vindplaats Arbobesluit
Hoofdstuk 1	a) Werkgever moet gegevens over de werknemer, de werkzaamheden en de stoffen, hulpmiddelen en werktuigen beschikbaar hebben. b) Werkgever mag de werknemer geen andere voorraden in de woning laten opslaan dan louter voor de arbeid nodig. c) Werknemer moet bij plaatsafhankelijk werk arbeidsongevallen melden.	a) art. 1.51 AB b) art. 1.52 AB c) art. 1.53 AB
Hoofdstuk 2	a) Arbodiensten en deskundigen b) Raadpleging van een andere bedrijfsarts en klachtenprocedure c) Psychosociale arbeidsbelasting	a) art. 2.6a t/m 2.14c AB + art. 2.1 t/m 2.17 Arboregeling b) art. 2.14d en 2.14e AB c) art. 2.15 AB
Hoofdstuk 4	Geen specifieke onderwerpen uit hoofdstuk 4, maar in art. 1.46 AB wordt exact aangegeven met welke stoffen er in de woning gewerkt mag worden en onder welke condities.	Art. 1.46 AB
Hoofdstuk 5	a) Fysieke belasting b) Beeldschermwerk c) Bij arbeid in de woning moet werknemer een werkplek ter beschikking worden gesteld, tenzij hij daar zelf al over beschikt.	a) art. 5.1 t/m 5.6 AB b) art. 5.7 t/m 5.12 AB + art. 5.1 t/m 5.3 Arboregeling c) art. 1.47, lid 2 + art. 5.4 en art. 5.12 AB
Hoofdstuk 6	Bij arbeid in de woning moet de werknemer voorzieningen voor kunstverlichting ter beschikking worden gesteld, tenzij hij daar zelf al over beschikt.	Art. 1.48 AB + art. 6.3, lid 2 AB
Hoofdstuk 7	a) Toepasselijkheid en definitie b) Algemene voorschriften c) Arbeidsmiddelen met een besturingssysteem	a) art. 7.1 t/m 7.2a AB b) art. 7.3 t/m 7.11a AB c) art. 7.12 t/m 7.16 AB

Tabel: Overzicht verplichtingen Arbobesluit (AB), van toepassing op plaatsafhankelijk werk (Afdeling 10, hoofdstuk 1 Arbobesluit, art. 1.43 t/m 1.53)

Dezelfde arboregels?

Voor medewerkers die plaatsafhankelijk werken zijn wel minder concrete regels uit het Arbobesluit van toepassing dan voor medewerkers die bij de werkgever werken. Het gaat vooral om de aanpak van de meest prioritaire risico's. Denk hierbij aan gevaarlijke stoffen, beeldschermwerk, verlichting, machines en persoonlijke beschermingsmiddelen (zie ook tabel). Werkgevers moeten zorgen dat werknemers ook buiten het bedrijf op (minimaal) deze punten veilig en gezond kunnen werken. Dit kan betekenen dat de werkgever bepaalde voorzieningen (zoals een beeldscherm, stoel, werktafel, persoonlijk beschermingsmiddel of machine) moet aanschaffen voor een werknemer die thuis werkt.

De werkgever moet zorgen dat een werknemer ook buiten het bedrijf veilig en gezond kan werken

En de RI&E?

Ook als medewerkers plaatsafhankelijk werken moet de werkgever in kaart brengen welke risico's voor deze personen gelden. En uiteraard deze risico's waar nodig aanpakken. Er zijn praktisch gezien twee mogelijkheden.

De eerste optie is om de hele RI&E uit te voeren voor zowel werken bij de werkgever als voor de plaatsafhankelijke werkplek. Dat zal niet altijd meevallen, zeker als er veel mensen plaatsafhankelijk werken. Je kunt als werkgever immers niet zomaar de woning van de werknemers in kwestie beoordelen; dat recht is voorbehouden aan de Inspectie SZW. Natuurlijk kun je de medewerkers wél vragen om op vrijwillige basis mee te werken aan zo'n beoordeling. Of je zou kunnen vragen of zij een foto willen maken van hun thuiswerkplek.

De tweede optie is om in de RI&E een aantal specifieke elementen op te nemen die betrekking hebben op de werknemers die plaatsafhankelijk werk verrichten.

Hoe dan ook, een werkgever wil voorkomen dat werknemers uitvallen als gevolg van ongevallen of beroepsziekten. Ook als zij plaatsafhankelijk werken. Het is daarom niet alleen verplicht, maar ook zeer verstandig om het plaatsafhankelijk werken op te nemen in de RI&E. ◀◀

Wendela Hooftman, Bonny de Vries en Jan Harmen Kwantes werken voor het Steunpunt RI&E van TNO.